

lilev za naše že itak skrajno slabo finančno stanje. Še danes nepregledne stroške, dvakrat več kot dosedaj dragi plačniki uradnikov, je pa tudi ko- nečno pri sedanjem obupnem pomanj- kanju stanovanj v Mariboru neizpel- jiva. Torej celo kolikor toliko trezno misleči demokratje, ki upoštevajo na- še bežno denarno stanje in stanovanj- sko beraštvo, so se postavili odločno in javno proti udeležitvi dveh oblasti v Sloveniji.

Po ustavi deljena Slovenija — ko- maj na papirju rojeno centralistično de- lo, nima nasprotnikov samo v vrs- tah opozicije, ampak že uvidevajo nje- no življenjsko nesposobnost tudi nje- ni očetje demokrati.

Deljena Slovenija — up Nemcev.

Delitve slovenskih pokrajin ne po- zdravlja nobeden resno ter res drža- yno misleč Slovenec, ampak ta cen- tralistični upravni nestvor je le voda na vsenemški mlin.

Izguba: Koroške, Reke, Baroša, baškega trikota in Skadra so nas že več kot dovolj izsolale v prepričanju, da smo obdani krog in krog od sov- raznikov, ki neprestano prežijo, ka- ko bi nas še bolj pristigli.

Deljena Slovenija je zopet en nov up za naše stare nemške sovra- ge, da nam kot razkosanim na dve oblasti odtrgajo kraje do Drave. Vsenemškim nakanam o razmahu proti jugu bi ed- no lahko uspešno kljubovala enotna in avtonomna Slovenija; nikakor pa ne dve slabotni upravni zaplati, ki se še boste ribali med seboj.

Brž kot ne še lahko doživimo, da se bomo sprijeli s kakim sosedom in da nas bodo v nagrado po pariški ali po londonski navadi pristigli ravno na severni meji, ki je najbolj skeleč trn v peti avstrijskih in rajhovskih Nem- cev, ki še nikakor niso opustili svo- jega prodirnega načrta: Vsaj do — Drave!

Kdo edini ima prav?

Naša stranka je edina uvidela ta- koj v začetku, kaka opasnost bi bila deljena Slovenija in zahtevala avto- nomijo Slovencev z Ljubljano kot u- pravnim središčem.

Kako edino pravo smo zadeli z na- šim volilnim geslom: Za avtonomno Slovenijo! vidimo danes ne samo mi, ampak tudi volilni samostojni in de- mokratični glasovi, ki že javno prizna- vajo, kako prazno volilni manever so bile obljube o blagoslovu dveh uprav- nih oblasti v Sloveniji.

Pretežna večina slovenskega na- roda je že uvidela kolj skraja nesmi- sel delitve Slovenije, danes se že tudi ogrevajo za avtonomijo medvolitveni tozadevni kratkovidneži, ki že čutijo, kako se jim bodo za izdajstvo sloven- ske avtonomije osvetile ljudske mase pri prihodnjih volitvah.

Proračun vrhovne državne uprave.

V „Gospodarju“ smo se že bavili s posameznimi postavkami državnega proračuna. Tokrat se hočemo le do- takniti ogromnih števil proračuna

vrhovne državne uprave.

Stroški za vrhovno državno upra- vo znašajo 173.799.104 dinarjev ali 498.755.107 kron. Od te svote odpade za vzdrževanje kralja 2.700.000. Iz- datki za narodno skupščino znašajo skupno 22.965.000, od te svote odpade na poslanske dnevnice 18.605.000. Obresti in odplačevanja državnih dol- gov znaša 165.170.200 dinarjev. Pred- sedstvo vlade stane letno 3.346.280 di- narjev, državni svet 825.840 dinarjev, glavna kontrola finančnega ministrst- va 3.937.737 dinarjev. Kraljevi dvor in pisarna porabita letnih 1.036.650 dinarjev. Samo pisarna kraljevih or- denov (odlikovanj) izkazuje letnih 624 tisoč 112 dinarjev izdatkov. Izvanred- ni izdatki v obče znašajo 187.170.400 dinarjev: tiskanje novih bankovcev 3.500.000, kovanje novcev 15 milijonov, razlika na vrednostnem tečaju za iz- plačevanje tujih valut 14.357.000, za odplačevanje turške veleposedi v Bos- ni in Hercegovini 90 milijonov, za ne- izplačane uradniške penzije, plače itd. 64.315.400.

Izdatki za letno odplačevanje drž. dolgov samo za Srbijo 45.974.050 di- narjev; a redni ter izvanredni izdat- ki za Srbijo: penzije vzdrževanja, na rodno zaslužna priznanja in obvezno- sti iz preteklega leta znašajo svoto 32.750.000 dinarjev. Vsi vrhovni iz- datki za Srbijo dosežejo svoto 78 mi- lijonov 725.050 dinarjev.

Crnogora izkazuje v računu za letno odplačevanje državnih dolgov 588.000 din., ostali redni in izvanred- ni stroški znašajo 1.093.400. Glavni iz- datki za Crnogoro toraj znašajo skup- no 7.181.400 dinarjev. Za Bosno in Hercegovino so preračunani redni in izvanredni izdatki z draginjskimi do- kladi na 132.774.008 kron.

Za Dalmacijo znašajo skupni iz- datki 34.766.664 kron. Hrvatska in Slavonija dobila za pokojnine in dra- ginjske doklade 117.137.876 kron.

Pokojnine z raznimi dodatki zna- šajo za Banat, Bačko in Baranjo 46 milijonov 930.000 kron.

Skupni izdatki za celotno Sloveni- jo so odmerjeni na 40.930.000 kron.

Tak je toraj proračun vrhovne državne uprave v najglavnejših ob- risih. K posameznim točkam proraču- na se še bomo povrnil.

Vprašanje draginje rešeno — samo za ministre.

Od kod draginja? Zakaj so davki vedno večji? Zakaj ni urejen prora- čun? — Riba smrdi pri glavi! Vsak minister ima čez milijon dohodkov! —

Na eni zadnjih sej zakonodajne- ga odbora je vstal poslanec zemljo- radniške stranke Lazič ter protestiral proti ogromnim državnim izdatkom za vladno vojsko. Ministri so si sami naka- zali 45 procentno draginjsko doklado in tako ima danes vsak dnevno: red- ne plače 1640 K, draginjske doklade 1160 K, poslaniški dnevnice 480 K, kar je skupaj na dan 3280 K, na me- sec 98400 K, na leto pa 1.197.200 K.

Vsa je bila narejena iz neotěsa- nih borovih hlebov. Tudi pod je bil iz hlebov in približno za poldrugi čevlji dvignjen nad peščenimi tlemi. Pri vho- du je bila nekaka veža, tam je izvirala mahaen studenec.

Zanimiv je bil, ta studenec. Umni in previdni graditelj kože je naredil studencu globoko jamo, vanjo je zako- pal star ladijski kotel s preluknjanim dnom. Skozi to luknjo je vrela voda v koči. ga napolnjevala do vrha in se čez rob odtekala nazaj v pesek, kjer se je izgubljala.

Pohištva seve nikakega ni bilo v koči. V kotu je ležalo par začrnelih kamenov in preko njih kamenita plo- šča. To je bilo ognjišče.

Drevje, ki je svojčas stalo na gri- ču, so posekali in bo porabiti za stav- bo. Dvorišče krog kože do ploča je bi- lo čisto prazno in fla so bila peščena. Le tam, kjer je studenec posihaval v pesek, je rastle gosto zeleno mahovje, praprto in nekaj grmičja. Zunaj plo- ča, pa trdo ob njem, je bilo drevje ze- lo gosto — pregosto za brambo, sta pravila kapitan in graščak, — samo borovje, proti obali pa je stalo pored- ko hrastovje.

Zato ni čuda, da deluje davčni vi- jak s vso paro, da rastejo davki, tak- se in vsakovrstne pristojbine od dne- va do dneva v strahovite višine in da se narod trese v strahu in obupu pred strašno draginjo. Kaj je mar minist- rom, kako drugi ljudje žive, davno so že pozabili, da je v naši državi na sto in sto tisoč ljudi, ki s svojimi krvavo in naporno prisluženimi mesečnimi do- hodki niti približno ne dosežejo njih dnevnice plače. Če jih kdo spomni, da je ogromno število takih ljudi v drža- vi, da ti ljudje za svoje težko delo pro- sijo in zahtevajo vsaj toliko plače, da se lahko skromno preživijo, pa pravijo da je treba štediti, in če še to ne po- maga, se pa lačni, nagi in bosi siro- maki razupijejo kot uporniki, nezado- volježi, nehvaležniki ali pa na krat- ko kot brezpravna raja.

Za sebe znajo ministri takoj rešiti vprašanje draginje. Cim večja je, tem globlje segajo in zagrabijo v držav- no blagajno. S tem je draginja za njih rešena in to vse brez parlamenta in brez kontrole. Take samopašnosti in samovoljnosti svet še ni videl dru- gje, kot v absolutizmu Bizanca in orijenta.

To, kar si ministri na tak način grabijo, še seveda ni vse. Imamo še celo vrsto visokih državnih činiteljev, diplomatov, zastopnikov, konzulov, raznovrstnih šefov misij, in komisij, raztresenih po celim svetu, ki požira- jo enake ali pa še večje svote in vse, kar se odtrga državi, ubogemu, iz- črpanemu narodu, nalagajo ter prepite in prepolne pijavke v tujih bankah, da lahko svoje grabelžive prste ko- pajo v zdravi, zlati valuti.

O teh stvareh oblastniki ne go- vorijo radi, velikanske izdatke prikri- vajo, svoje masne plače in nakupiče- no bogastvo zatajujejo, samo da ne bi sestradini narodu spoznali, in da ne bi končno zahtevali, da se v tujini na- kopljena bogastva raznih veljakov in prvakov zasežejo v krije raznih pri- manjkijav, pri katerih je narod po- polnoma nedolžen.

Demokratični uradniki proti ubogemu ljudstvu.

Glavar Pirkmaier in po- krajinska uprava ukinili tržišče pri Sv. Barbari v Haložah.

Ubogim Haložanom priraste vsako leto premalo živeža, da bi se mogli s tem preživeti, kar jim priraste na njih njičah. Ne samo revni viničarji, tu- di posestniki morajo kupovati zrnje in druga živila ali pa zamenjavati za vino.

Občina Sv. Barbara v Haložah je dobila leta 1877 od namestništva v Gradu dovoljenje za tržišče. Vsako nedeljo so pripeljali poljanci iz Drav- skega polja koruzo, pšenico, rž, ječ- men, oves, pšeno, krompir, fižol, če- bulo in enake vrste živila na tržišče pri Sv. Barbari. Bratje Hrvatje pa so pripeljali na vozovih meso: svinjsko, goveje, telečje in ovčje. Sekali so ga za 4 do 6 K pri 1 kg ceneje kot do-

mači mesarji (1 židov). Ljudje, ki ni- so prijatelji ubovega haloškega ljud- stva, so se pritožili na ptujsko okraj- no glavarstvo. In glejte! Okrajni gla- var Pirkmaier je sporazumno s pokra- jinsko upravo ugodil zahtevi bogatih mesarjev in drugih izžemalcev ljudst- va, ter je prepovedal tržišče pri Sv. Barbari, oziroma je izdal prepoved, da Hrvatji ne smejo sekati mesa. S tem se je okrajno glavarstvo postavilo na stališče, da smejo židovi in veriž- niki brezsrčno izmzgavati uboge lju- di. Občina je imela od tržišča lepe do- hodke, tudi te je okrajno glavarstvo s to prepovedjo odgrizlo. Pritožbe, ka- tero je novi župan barbarske občine vložil na politično oblast, pa še do da- nes niso rešili.

Barbarčani so nato na lastno ro- ko povabili Hrvatje na tržišče k Sv. Barbari. In kaj se je zgodilo? Orož- niki so z odlokom okrajnega glavar- stva v roki odganjali Hrvatje. Kupo- vati smemo torej samo pri židovu ter njemu sorodnih ljudeh. Tako je gla- varstvo uničilo tržišče za Haloze, ki je obstajalo že davno poprej, ko je g- okrajni glavar trgal hlače po šolskih klopih.

Suša je ubogo haloško ljudstvo i- tak pritirala na prag — lakote. Sedaj pa še pride politična oblast in nam odganja one, ki so po ceni pripeljali Haložanom živež. Politični uradniki, ki so vse to povzročili, zaslužijo, da pridejo na zatožni klop. V Mariboru in Ptujju obsajajo uboge viničarke, da prinesejo na trg mleko in ga za par kronic dražje prodajajo, kakor rdeča gospoda — določi, a politični uradniki pa smejo s takimi ukrepi nekaznova- no povzročiti draginjo za živila uboge- ga ljudstva. Glavar Pirkmaier pa bo seveda za ta in enake svoje „ljudomil- le“ čine zahteval zaupnice od naših občin.

Kje je pravica? Ima li zavezane oči?

Dost. ured.: Našim Haloža- nom priporočamo, da se obrnejo s po- sebno vlogo na pokrajinsko upravo in celo zadevo naznanijo našim poslan- cem. Občina pa naj zahteva nujno re- šitev priziva.

Kako bodo zamašili luknje?

(Dopis našega prijatelja.)

V listih sem čital, da izkazuje dr- žavni proračun naše države okoli 1000 (en tisoč) milijonov primanjkljaja. To se pravi: Sedanji demokratični-radi- kalno-samostojni ministri so taki gos- podarji, da jim ni kmalu para. Če bi mi kmetje in obrtniki na ta način gos- podarili v naših gospodarstvih, bi vsakemu v par letih zapel boben in birič bi nas izlicital. Mi pa moramo s svojimi otroci in še sami, četudi smo stari in betežni, se truditi od zore do mraka, v vročini in mrazu si pridelo- vati svoj kruhek.

Čital sem, da bo znašal primanj- kljaj v državnem gospodarstvu okrog 1000 milijonov dinarjev. Torej nima davčni denar, ki ga iz nas s tako si- lo iztisnejo, pod sedanjo profiljudsko

otoku in krogla je prižvižgala med drevje. To je bil njihov zadnji strel. Obležal sem mirno na tleh in po- slušal.

Nekaj so razbijali s sekirami na obrežju blizu kože — naš čoln, kakor sem pozneje opazil. Blizu izliva enega od obeh močvirnih potočičev je žarel velik ogenj med drevjem. Med ognjem in med ladjo je neprenehoma potoval inporniški čoln. Kričali so v njem ka- kor otroci. Pa iz njihovih glasov je govoril rum —.

Končno sem zasodil, da je pot li koči varna dovolj.

Precej blizu obrežja sem bil, na peščenem polotoku, in ko sem se dvig- nil na noge, sem opazil nekoliko dalje zunaj na polotoku med grmičjem sa- motno, visoko skalo belosive barve. Koj sem si mislil, da bi to utegnila biti čista bela skala, o kateri je govo- ril Ben Gunn. Da ima pri njej skrit svoj čoln lastnega izdelka. Morebiti, sem računal, bomo čoln kedaj rabili, in dobro je, da vem, kje je skrit.

Plazeč se med drevjem sem konč- no prišel do ploča. Moji prijatelji so me prisrčno sprejeli.

Povedal sem jim svojo zgodbo, na- to pa sem se ozrl po koči,

Hladni večerni veter je žvižgal skozi spranje in nas je posipaval z drobnim peskom. Oči, usta, ušesa, — vse nam je napolnil pesek. Pesek je vrel v studenčnici, pesek smo zajemali iz naših skled in krožnikov in ga gri- zli s kruhom in svinjino. — In ker koča ni imela pravega dimnika, am- pak le luknjo v strehi, koder je le ma- lo dima našlo svoj pot, nas je nadle- goval še tudi dim, ko smo zakurili, in nas bodel v oči in ščegetal po grlu.

In da je bilo še udobneje v naši koči, je nosil Gray svoj obraz zavrt v povode, zaradi rane, ki so mu jo vse- kali uporniki pri njegovem pobegu, in ubogi stari Tom je ležal ob steni mr- tev, pokrit z zastavo —.

Ce bi bili smeli sedeti brez dela, gofovo bi se nas bila lotila globoka o- tožnost in pobitost.

Pa kapitan Smollett ni bil človek, ki bi bil koga pustil lenariti —. Skli- cal nas je in postavil predse ter od- kazal vsakemu svoje delo. Pred vsem je razdelil stražo. Zdravnik, Gray in jaz smo imeli prvo, graščak, Hunter in Jack pa drugo stražo. Dasiravno smo bili strašno trudni, sta morala 2 ven v gozd po drva, dva pa kopati —

grob za Toma. Zdravnika je imenoval za našega kuharja, mene je postavil za vratarja, on sam pa je hodil od e- nega do drugega, nam delal dobro vo- ljo in pomagal, kjer je bilo treba.

Od časa do časa je prišel zdrav- nik k vratom, da je ušel dimu, ki mu je legal na prsi in ga žgal v oči. — Vsakokrat je imel prijazno besedo za mene

„Tale kapitan Smollett“, je dejal, „je boljši — mnogo boljši — ko jaz. In to nekaj pomeni, ako jaz tako povem!“

Nekoč je prišel in tiho sedel poleg mene. Pa je djal glavo po strani, me pogledal in rekel:

„Ali je tisti Gunn pri zdravi pa- meti?“

„Ne vem, gospod zdravnik, „sem mu odgovoril. „Skoraj bi rekel, da — ne!“

„Ce bi bilo o tem kaj dvoma, bi jaz dejal, da je!“ je odgovoril zdrav- nik.

(Dalje prihodi.)